

NACIONALINĖ MOKYKLŲ VERTINIMO AGENTŪRA

VILKAVIŠKIO PRADINĖS MOKYKLOS IŠORINIO VERTINIMO TRUMPOJI ATASKAITA

IŽANGA

Vizito laikas – 2017 m. gegužės 8–12 d.

Vizito tikslas – Vilkaviškio pradinės mokyklos veiklos kokybės išorinis vertinimas.

Išorės vertintojų komanda:

Renata Pavlavičienė – vadovaujančioji vertintoja; Vilija Demjanova, Akvilė Grigienė, Vida Lukaševičienė, Jūratė Šidlauskienė – vertintojos.

Vizito metu stebėta 91 ugdomoji veikla, įskaitant bendrojo ugdymo dalykų pamokas, neformaliojo švietimo užsiėmimus.

MOKYKLOS KONTEKSTAS

Vilkaviškio pradinė mokykla įsteigta 2009 m. rugsėjo 1 dieną, reorganizuojant Vilkaviškio S. Nėries vidurinę mokyklą skaidymo būdu ir prijungiant „Aušros“ vidurinės mokyklos pradinės klases. Mokykla įsikūrusi miesto centrinėje dalyje dviejuose korpusuose, vykdo priešmokyklinio ir pradinio ugdymo programas. Mokinių skaičius mokykloje, lyginant su kitomis savivaldybės švietimo įstaigomis, kinta nežymiai, pastaruosius dvejus metus priešmokyklinio ugdymo grupės ir pirmos klasės buvo užpildytos maksimaliai. Kasmet mokykloje pageidauja mokytis ir mokiniai iš mokyklai nepriskirtų aptarnavimo teritorijų. Išorinio vertinimo metu mokykloje buvo 22 klasių komplektai, kuriuose mokėsi 497 mokiniai, iš jų 23 – turintys specialiųjų ugdymosi poreikių. 17,8 proc. mokinių gavo nemokamą maitinimą. Dirbo 48 mokytojai, jų skaičius išliko pastovus pastaruosius trejus mokslo metus.

STIPRIEJI VEIKLOS ASPEKTAI

1. Veiklos, įvykiai ir nuotykių mokykloje (2.3.2. – 3 lygis, nurodytas aspektas – 4 lygis).

Mokykloje netrūksta įvairių įdomių būrelių ir renginių – projektų, akcijų, išvykų, varžybų, parodų. Į juos įtraukiamos mokinių šeimos ir vietos bendruomenė. Apie 90 proc. mokinių užimti įvairioje projektinėje veikloje, neformaliajame švietime. Turininga neformaliojo švietimo veikla, kurioje užimti 472 (95 proc.) mokiniai. Mokykloje veikia 22 būreliai. Atsižvelgiant į mokinių ir jų tėvų pageidavimus, neformalusis švietimas skiriamas gabių vaikų, anglų kalbos ir pilietiškumo ugdymui, sportinei veiklai, meninei ir technologinei kūrybai, šokiui, sveikai gyvensenai, muzikiniam ugdymui, dramai, etninės kultūros pažinimui. Vykdoma įvairi projektinė veikla, dalyvavimas akcijose praturtina mokinių ugdymosi patirtis. Tėvai dvejus metus aukščiausiai vertina teiginį „Greta įprastinių pamokų mokykloje organizuojama ir kitokia veikla (būreliai, šventės, meno renginiai, projektinės savaitės ir pan.)“ (įvertis 3,8).

2. Mokinių socialumas (1.1.1. – 3 lygis).

Dauguma mokinių mokykloje jaučiasi saugūs, pasitiki savimi ir vieni kitais, drąsiai reiškia savo nuomonę. Pedagogai su mokiniais dalyvauja įvairiuose konkursuose, projektuose, akcijose, vaikų socializacijos (prevencijos) programose „Draugaukime, keliaukime, pažinkime kartu su pradine“. Mokyklos vedamas metraštis, kuriame kaupiamos iškarpos iš spaudos, rodo daugumos mokinių įsitraukimą į miesto bendruomenės aplinkos puošimą, garsinimą, aprašomas vykdytos akcijos, iniciatyvos, mokytojų pasiekimai. Vertinimo savaitės metu mokinių socialumas 7 pamokose (8,75 proc.) išskirtas kaip stiprus aspektas. Pertraukų metu numatytuose postuose budi mokytojai, pasak kalbintų mokytojų, mokykloje nėra masinių patyčių, negatyvaus elgesio apraiškų. Kaip tolerancijos ir geranoriškumo garantą verta paminėti gerus bendruomenės narių santykius, tai pokalbiuose akcentavo tėvai, mokytojai ir vadovai. Individualios mokinių asmenybės brandos matavimo sistema dar nėra suformuota, bet yra ryškių pokyčių, kadangi mokykloje yra susitarta dėl individualios pažangos fiksavimo.

3. Ugdymo(si) integralumas (2.2.2. – 3 lygis).

Mokyklos ugdymo plane įvardintas pasirinktas integralumo principas planuojant ugdymo(si) turinį – *kai atskiri dalykai, prevencinės programos integruojamos tarpusavyje, ugdymo turiniu siekiama atskleisti įvairiapusę tikrovės reiškinių sąveiką*. Laikantis šio principo į ugdymo dalykų programų turinį integruojami Mokymosi mokyti, Komunikavimo, Darna vystymosi, Kultūrinio sąmoningumo, Gyvenimo įgūdžių ugdymo programų pagrindai, Žmogaus saugos bendroji programa, prevencinės programos „Įveikiame kartu“ ir „Obuolio draugai“, etninės kultūros ugdymas, informacinių komunikacinių technologijų ugdymas. Vertinimo savaitę stebėdami mokykloje vykstančius procesus vertintojai priėjo prie išvados, kad planuojant ir įgyvendinant ugdymo(si) procesą siekiama prasmingos integracijos. Pamokose dažniausiai pastebėtas bendrųjų kompetencijų ir gyvenimo įgūdžių ugdymo integruojamųjų programų integravimas, o būtent – mokėjimo mokyti, komunikavimo, asmeninės kompetencijų ugdymas. Dažniausiai buvo integruojama temos pagrindu, rečiau išnaudotos integracijos galimybės problemos, metodo pagrindu. Tinkama formaliojo ir neformaliojo vaikų švietimo dermė padeda įgyti mokiniams prasmingų mokymosi patirčių. Mokinių dalyvavimas mokytojų ir tėvų organizuojamose akcijose, socializacijos programoje padeda užtikrinti asmenybės ir sociokultūrinę integraciją.

4. Bendradarbiavimas su tėvais (4.2.2. – 4 lygis).

Tėvų indėlis tobulinant mokyklą, į(si)traukiant į vaikų ugdymą(si) įvairiomis formomis, veiksmingas. Tėvai noriai bendradarbiauja su mokytojais, teikia pagalbą, supažindindami mokinius su darbo ir profesijų pasauliu, organizuodami savo profesijų pristatymus klasėje ar darbovietėje, vesdami pamokas arba neformaliojo vaikų švietimo užsiėmimus. Jie aktyviai dalyvauja įvairioje mokyklos veikloje: inicijuoja ir padeda vykdyti akcijas, veda įvairias veiklas netradicinio ugdymo dienų metu, įsijungia į projektinę veiklą, veda mokiniams netradicines pamokas savo darbovietėse, domisi ir reiškia nuomonę įvairiais su ugdymu susijusiais klausimais, teikia pasiūlymus ir rūpinasi jų įgyvendinimu dirbdami įvairiose darbo grupėse. Mokykloje planuojamas ir organizuojamas mokinių tėvų pedagoginis-psichologinis švietimas, užsiėmimai tarpusavio paramos grupėse. Veiklios pradinių klasių mokytojos dirba lanksčiai ir geba sutelkti klasės bendruomenę mokymosi pasiekimų gerinimui, ugdymo(si) proceso pajavirinimui, savanorystei bei kitoms prasmingoms veikloms.

5. Pasidalyta lyderystė mokyklos bendruomenėje (4.1.2. – 3 lygis).

Pokalbiuose su Mokyklos tarybos, Metodikos grupės, VGK, Įsivertinimo grupės nariais paaiškėjo, kad lyderiai yra mokyklos vadovai, kurie skatina, konsultuoja, pasitiki mokytojais. Lyderiais įvardijami ir tie mokytojai, kurie vadovauja projektams, įgyvendina ugdymo turinio naujoves, veda seminarus, dalijasi savo patirtimi mokykloje ir už jos ribų. Lyderių veikla telkia mokyklos bendruomenę pokyčiams, inovacijoms ugdymo srityje. Pokalbio su išorės vertintojais metu Mokyklos tarybos nariai įvardino tėvų įgyvendintas iniciatyvas (pailgintos dienos grupės įkūrimas, šaškių, šachmatų, keramikos būrelių atsiradimas, vidaus erdvių gražinimas), kurios sukuria palankią aplinką mokymuisi ir laisvalaikiui. Mokytojai ir mokyklos administracija periodiškai diskutuoja apie mokinių mokymosi sėkmes ir problemas, padeda vieni kitiems (mokytojai eina vieni pas kitus į pamokas, semiasi gerosios patirties).

6. Įsipareigojimas susitarimams (4.1.2 – 3 lygis, nurodytas aspektas – 4 lygis).

Mokytojai pasitiki mokyklos formaliais lyderiais kaip partneriais, pagalbininkais ir patarėjais. Mokyklos direktorė ir pavaduotojos imasi tiesioginių veiksmų strategijai ir veiklos programoms įgyvendinti, kasdieniu elgesiu demonstruoja sutartas mokyklos vertybes ir socialinius emocinius gebėjimus, telkia mokytojus mokinių pasiekimų gerinimui. Dalis vadybinių funkcijų yra deleguojamos aktyviems ir pripažintiems mokytojams, darbo grupėms, skatinama asmeninė iniciatyva.

7. Pozityvus pedagogų profesionalumas (4.3.1. – 3 lygis).

Mokykloje dirba tinkamą išsilavinimą ir aukštą kvalifikaciją turintys mokytojai, didelės pedagogų kaitos nėra. Dauguma mokytojų turi pakankamai žinių ir kompetencijų užtikrinti aukštą ugdymosi kokybę, inicijuoti ugdymosi proceso modernizavimą, orientuotą į mokinių bendrųjų kompetencijų aktyvų ugdymą(si). Dauguma mokytojų domisi pamokos organizavimo naujovėmis, aktyviai dalyvauja seminaruose, projektinėje veikloje, dalijasi savo gerąja patirtimi su Vilkaviškio ir kitų rajonų mokytojais, veda atviras pamokas. Pastebėtos pozityvios mokytojų nuostatos mokinių, asmeninio tobulėjimo, mokyklos pažangos atžvilgiu. Mokytojų iniciatyva vertintojams buvo pasiūlyta stebėti 14 pamokų ir kitų veiklų, kurių vertinimo vidurkis yra šiek tiek geresnis nei nesiūlytų (3,25 ir 2,61). Tokie duomenys rodo mokytojų įsipareigojimą, atsakomybę ugdymo(si) kokybei ir potencialias jų galimybes šią kokybę dar labiau pagerinti.

8. Mokyklos savivaldos veiklos skaidrumas ir atvirumas (4.1.3. – 4 lygis).

Mokyklos valdyme atstovaujami visų mokyklos bendruomenės narių interesai. Savivaldos atstovai dažniausiai patys pasirenka veiklos sritis ir savanoriškai dalyvauja. Mokyklos vadovų santykiai su mokyklos bendruomene grindžiami savitarpio pasitikėjimu, supratimu, nurodant darbų naudą ir prasmę mokyklos bendruomenės bendriems siekiams. Pokalbiuose su mokyklos bendruomene išryškėjo didelės direktorės bei pavaduotojų ugdymui pastangos į mokyklos valdymą įtraukti savivaldos institucijas, tėvus, socialinius partnerius, mokytojus. Svarbūs sprendimai priimami juos aptariant įvairiais lygmenimis, kolegialiu būdu, atvirai ir skaidriai. Aktyvi ir savita mokyklos savivaldos veikla keičia mokyklos gyvenimą, kuria pasitikėjimo visais bendruomenės nariais kultūrą, padeda įgyvendinti demokratinę mokyklos valdymą.

9. Optimalus išteklių paskirstymas (4.1.1. – 3 lygis).

Personalo politika vykdoma tinkamai. Mokyklos pedagogai turi reikiamą išsilavinimą, yra dėstomo dalyko specialistai. Kolektyvas pakankamai brandus ir patyręs. Mokykloje suformuota kompetentingų pagalbos mokiniui specialistų komanda, kuriai priklauso psichologė, trys vyresniosios logopedės, dvi vyresniosios specialiosios pedagogės, socialinė pedagogė

metodininkė ir vyresnioji socialinė pedagogė, trys mokytojo padėjėjos. Mokyklos ištekliai paskirstomi ir naudojami skaidriai ir racionaliai. Lėšų planavimas ir paskirstymas reguliariai svarstomas Mokyklos taryboje, aptariamas Mokytojų taryboje. Sudaromas ugdymo procesui reikalingų ir pageidaujamų užsakyti priemonių sąrašas. Siekiant modernizuoti ir kurti edukacines aplinkas, skatinančias mokinių mokymosi motyvaciją, jų kūrybiškumą, kasmet parengiamas mokyklos edukacinės aplinkos gerinimo planas, kurį mokykla stengiasi įgyvendinti savo ir rėmėjų lėšomis. Pastebėta, kad labiausiai trūksta aplinkos lėšų remontui. Dėl aplinkos lėšų trūkumo išskylančios problemos paveikiai sprendžiamos bendradarbiaujant su mokinių tėvais.

10. Solidari bendradarbiavimo kultūra (4.2.1. – 4 lygis).

Mokykloje suvokiama, kad mokytojų bendradarbiavimas yra svarbi profesinio tobulėjimo dalis, todėl veiklos organizavimas grindžiamas komandiniu darbu. Mokyklos personalas laiko save viena komanda, siekiančia bendrų tikslų. Visoms veikloms vykdyti suburiamos ilgalaikės ir trumpalaikės darbo grupės, kurios formuojamos atsižvelgiant į pedagogų kompetenciją ir savanorišką pasirinkimą. Mokyklos bendruomenė solidari, jos santykiai grindžiami geranoriškumu vienas kitam ir kolegialia pagalba. Pasiūlymai aptariami Metodikos grupėje, teikiami Mokytojų tarybai, planavimo grupėms – remiantis jais rengiami strateginis, metų veiklos ir ugdymo planai. Mokytojų taryboje priimti susitarimai yra privalomi kiekvienam kolektyvo nariui. Projektinė veikla sudaro sąlygas įtraukti bendruomenę, kartu ir vieniems iš kitų mokytis, galimybes kiekvienam tapti lyderiu. Vertinimo metu ypač išryškėjo personalo gebėjimas susitelkti, palaikyti vieni kitus, atskleisti stipriąsias personalo ir bendruomenės savybes.

TOBULINTINI VEIKLOS ASPEKTAI

1. Ugdymo(si) diferencijavimas, individualizavimas, suasmeninimas (2.2.2. – 3 lygis, nurodytas aspektas – 2 lygis).

Mokyklos ugdymo plane kaip vienas iš ugdymo turinio planavimo principų numatytas *individualizavimo ir diferencijavimo – ugdymo tikslų, uždavinių, mokymo ir mokymosi turinio, metodų, mokymo(si) priemonių, mokymosi aplinkos, pasiekimų vertinimo pritaikymas mokinių skirtybėms* – tai liudija apie tinkamas mokyklos bendruomenės nuostatas diferencijavimo, individualizavimo, suasmeninimo linkme. Numatyta mokinio poreikiams tenkinti skirtas valandas naudoti individualioms ir grupinėms konsultacijoms 1, 2 ir 4 klasėse, vertinimo savaitę vyko tokio pobūdžio konsultacijos. Kaip stiprusis pamokos aspektas diferencijavimas, individualizavimas, suasmeninimas paminėtas 5 pamokose (6,32 proc.). Kaip tobulintinas aspektas diferencijavimas, individualizavimas, suasmeninimas pastebėtas 17 pamokų (21,52 proc.), jose beveik visi mokiniai mokytis vienodai, jie neturėjo sąlygų keltis individualius tikslus, pasirinkti užduotis, jų atlikimo būdus, dirbti skirtingu, jiems priimtinu tempu. *Tikėtina, kad diferencijuojant ir individualizuojant ugdymą(si) pagal skirtingus mokinių poreikius, interesus ir gebėjimus ir suasmeninant mokymąsi pradedant nuo mokinių skatinimo keltis individualius tikslus, būtų sukuriama geresnė sąlyga gerinti mokinių mokymosi pasiekimus.*

2. Gabumų ir talentų ugdymas pamokoje (2.1.3. – 2 lygis).

Mokyklos bendruomenė pripažįsta gabių ir talentingų mokinių ugdymo aktualumą, nors aiškios sistemos dar nėra sukūrusi. Mokykla sudaro sąlygas gabiems ir talentingiems mokiniams ugdytis organizuodama neformalųjį švietimą, skatindama juos dalyvauti olimpiadose, konkursuose, varžybose, kryptingo meninio ir anglų kalbos gabių ir talentingų mokinių užimtumo stovyklose. Šių mokinių pasiekimai pastebimi, gabūs mokiniai skatinami nemokamomis kelionėmis. Pamokose gabių ir talentingų vaikų ugdymas vertinimo savaitę pasireiškė retai, kaip

stiprusis pamokos aspektas jis nebuvo paminėtas nei karto ir yra laikomas tobulintinu mokyklos veiklos aspektu. *Mokykloje priėmus susitarimus, koks mokinys yra laikomas gabiu ir talentingu, kryptingai planuojant jų ugdymą ir kuriant specialius ugdymosi iššūkius, tikėtina, būtų galima pasiekti geresnių šių mokinių ugdymo(si) rezultatų.*

3. Vertinimo kriterijų aiškumas (2.4.1. – 2 lygis).

Labai gerai ir gerai įvertintose stebėtose pamokose (54,3 proc.) mokiniai informuoti ir su jais aptarta, ko iš jų tikimasi, koks turi būti gerai atliktas darbas, kokie užduočių vertinimo kriterijai. Apibendrinant pamoką, ne visada pateikti aiškūs vertinimo kriterijai ar pagrįsta vertinimo informacija apie individualius kiekvieno mokinio ar mokinių grupės pasiekimus. Neaiškūs arba neaptarti vertinimo kriterijai užfiksuoti 45,7 proc. pamokų, iš kurių vertinimo kriterijų aiškumas kaip tobulintinas veiklos aspektas nurodytas 26,6 proc. pamokų. Mokytojams reikėtų didesnę dėmesį skirti vertinimo kriterijų kiekvienai užduočiai planavimui. *Jei būtų tinkamai išnaudojami formalus ir neformalus vertinimo būdai, prieš vertinimą mokiniams būtų pateikti aiškūs ir konkretūs vertinimo kriterijai, grįžtamoji informacija apie pažangą ir pasiekimus būtų teikiama kiekvienoje pamokoje, tikėtina, tai turėtų teigiamos įtakos mokinių pasiekimams, o mokytojui teiktų veiksmingą informaciją toliau planuojant ugdomąjį procesą, tinkamai pasirenkant mokymo strategijas.*

4. Mokytojo ir mokinio dialogas vertinant (2.4.2. – 2 lygis).

Dalyje stebėtų pamokų (8,9 proc.) vertinimas buvo pagrįstas mokytojo ir mokinio dialogu apie mokymosi sėkmes ir nesėkmes, mokymu vertinti ir įsivertinti. Kaip tobulintinas veiklos aspektas dialogas pamokoje įvertintas 10,1 proc. pamokų. Dažniausiai mokytojų taikyti mokinių įsivertinimo metodai – žodinė mokinių refleksija pamokos pabaigoje, „šviesoforas“. Tačiau dalyje (46,8 proc.) pamokų neaptartas uždavinio įgyvendinimas, apibendrinant pamoką nestebėta individuali kiekvieno mokinio pažanga ir dialogas vertinant laikomas tobulintinu mokyklos veiklos aspektu. *Mokytojams vertėtų detalčiai apgalvoti tolesnio mokymosi uždavinius, o pasiekimų ir pažangos planavimą grįsti informacija apie mokinių žinių ir gebėjimų lygį, jų pasiekimų įrodymais ir dialogu su mokiniu. Siekiant aukštesnių mokinių mokymo(si) rezultatų, būtina pamokoje mokinius įtraukti į mokymosi pasiekimų vertinimą, pažangos stebėjimą, pasiektų rezultatų apmąstymą.*

5. Mokinių pasiekimų asmeniškumas pamokoje (1.2.1. – 2 lygis).

53,16 proc. pamokų kiekvieno mokinio pažanga ir pasiekimai įvertinti gerai ir labai gerai – pamokų stebėjimo protokoluose fiksuota, kad šiose pamokose matuoti ir vertinti kiekvieno mokinio pasiekimai ir pažanga. 16 (20,25 proc.) stebėtų pamokų mokinio pažanga ir pasiekimai išskirti kaip stiprusis pamokos aspektas. 46,84 proc. pamokų kiekvieno mokinio pažanga ir pasiekimai vertinti prastai ir patenkinamai. 30 (37,97 proc.) pamokų mokinio pažanga ir pasiekimai išskirti kaip tobulintinas pamokos aspektas. 91 proc. pamokų mokytojai vengė pozityvių ugdymo provokacijų, iššūkių, o keliami tikslai nereikalavo atkaklumo. Tikėtina, kad mokytojai, pasidalinę patirtimi su kolegomis, taikydami įvairias formuojamojo vertinimo strategijas, nuolat informuodami apie pasiekimus ir daromą pažangą, sudarys sąlygas mokiniams tinkamai įsivertinti savo pasiekimus ir pažangą, o naudodamiesi įsivertinimo duomenimis numatys tolesnę kryptingą mokymą(si). *Siekiant stiprinti mokėjimo mokytis kompetenciją, didinti mokinių atsakomybę už mokymosi rezultatus, rekomenduotina įgalinti mokinius, remiantis savo pasiekimais, tikslingai planuoti pažangos siekį.*